

малюнків, що значно полегшуватиме сприйняття, опрацювання й запам'ятовування інформації. Активізують роботу з фактажем спонукальні рубрики «Порівняймо», «Пригадаймо», «Міркуймо». Значна увага приділяється завданням на доведення, спостереження, обґрунтування думки, порівняння. Інтерактивні вправи, проблемно-пошукові завдання, життєві ситуації, конкурси, а також тематичні рубрики «Культура мовлення», «Моя сторінка», «Для вас, допитливі», «І таке буває» збагачують й урізноманітнюють зміст видання, що, у свою чергу, стимулює інтерес учнів до знань, активізує навчальну діяльність. Підручник зорієнтовано на різні види роботи — індивідуальну, у парах і групах, під керівництвом учителя й самостійну. Окремі вправи надають шестикласникам можливість вибору того чи іншого варіанта, способу виконання, мовних одиниць, теми висловлювання залежно від своїх здібностей і вподобань.

Важливою функцією нового видання є прищеплення дітям поваги до свого народу, його історії й культури, закладення основи народного світогляду, виховання громадянина-патріота.

Зразок заповнення сторінки журналу з української мови подано в методичному листі Міністерства від 21.08.2010 № 1/9-580 (Інформаційний збірник Міністерства. — № 14-15. — 2010. — С. 3-17). Звертаємо увагу, що додатковий запис щодо теми над датами в журналі не робиться.

Перевірка мовних знань і вмінь здійснюється за допомогою завдань тестового характеру із урахуванням специфіки виучуваного матеріалу. Решта часу контрольного уроку може бути використано на виконання завдань з аудіювання, читання мовчки.

Тематичну оцінку виставляють на підставі поточних оцінок з урахуванням контрольної (тестової) роботи з мовної теми. Оцінку за семестр виставляють на основі тематичних оцінок.

Оцінювання говоріння, читання вголос здійснюється індивідуально шляхом поступового накопичення оцінок для того, щоб кожний учень одержав мінімум одну оцінку за виконання завдань на побудову діалогу, усного переказу й усного твору. Для цих видів робіт не відводять окремого уроку, а оцінки виводять один раз на рік і виставляють у колонки без дати.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ В ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ У 2014-2015 НАВЧАЛЬНОМУ РОЦІ (Додаток до листа МОН України від 01.07.2014 № 1/9-343)

Українська література

Українська література формує любов до культури свого народу, його мови, звичаїв, національних традицій і етичних цінностей, розуміння загальнолюдської й національної історії, сьогодення, розвиває інтелектуальні, духовні та естетичні цінності.

Українська література як базовий навчальний предмет визначає моральні орієнтири молодого покоління. Шкільна літературна освіта забезпечує етичне й естетичне виховання учнів, прилучення їх до надбань вітчизняного письменства, розвиток стійкої мотивації до читання, потреби у зверненні до художньої літератури впродовж життя, формування загальної культури.

Як навчальний предмет українська література включає в себе також знання, пов'язані зі сферою літературознавства, теорії та історії літератури, знання про способи навчальної діяльності, що значною мірою реалізуються в уміннях і навичках учнів.

Важливим у роботі вчителя є наповнення реальним змістом методичних підходів особистісно зорієнтованого й компетентнісного навчання, що забезпечує розвиток різнобічних здібностей учнів, сприяє формуванню ключових компетентностей.

У 2014-2015 навчальному році вивчення української літератури в 5-6 класах буде здійснюватися за програмою, затвердженою наказом Міністерства від 06.06.2012 № 664: Українська література. 5-9 класи.

Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. — К.: Видавничий дім «Освіта», 2013.

У 7-9 класах — за програмою, затвердженою Міністерством освіти і науки України: Українська література. 5-12 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. — К.: Ірпінь: Перун, 2005.

У 10-11 класах загальноосвітніх навчальних закладів здійснюватиметься за програмами, затвердженими Міністерством (наказ від 28.10.2010 № 1021).

Курс української літератури в 6 класі структуровано за такими взаємопов'язаними тематично-проблемними блоками: «Загадково прекрасна і славна давнина України», «Я і світ», «Пригоди і романтика», «Гумористичні твори». До кожного з них відповідно до вікових особливостей учнів дібрані тексти, які за своїм змістом дають можливість максимально репрезентувати ту чи іншу тему.

З метою вдосконалення навчальної програми з української літератури з обов'язкового вивчення **вилучено** такі теми:

5 клас

Є. Гуцало. «Зірка», «Чарівники», «Журавлі високі пролітають...» (поезії) з розділу «Рідна Україна. Світ природи».

6 клас

О. Іваненко. «Друкар книжок небачених» з розділу «Загадково прекрасна і славна давнина України» та **додано** такі твори:

5 клас

О. Олесь. «Заспів», «Україна в старовину», «Похід на Царгород» (поезії); Зірка Мензатюк. «Тасмниця козацької шаблі» до розділу «Історичне минуле нашого народу».

6 клас

В. Рутківський. «Джури козака Швайки» до розділу «Загадково прекрасна і славна давнина України»;

І. Калинець. «Писанки»; «Стежечка», «Блискавка», «Веселка», «Криничка», «Дим» (зі збірки «Дивосвіт» — на вибір) (поезії) до розділу «Я і світ».

Зазначені твори спрямовані на патріотичне виховання учнів, розвиток їхньої творчої уяви, фантазії, знайомлять із найкращими надбаннями сучасних авторів.

Вивчення української літератури в 6 класі буде здійснюватися за підручниками «Українська література», 6 клас (автор Л.Т. Коваленко), «Українська література», 6 клас (автор О.М. Авраменко).

Підручник «Українська література» для 6 класу (автор Л.Т. Коваленко) розвиває *логічне, критичне та творче мислення учнів і спрямований на формування й розвиток в учнів комплексу ключових, предметних і міжпредметних компетентностей, втілює комунікативно-діяльнісний підхід до навчання літератури.*

Навчальний матеріал підручника чітко структуровано відповідно до розділів, визначених програмою. Кожен із цих структурних компонентів містить навчальну інформацію й методичний апарат, згрупований у різноманітних рубриках: «Поміркуй над прочитаним», «Зверни увагу!», «Збагачай своє мовлення»; «Будь уважним до слова»; «Література в колі мистецтва»; «Ти — творча особистість»; «Твоя літературні проекти». Завершує кожен розділ блок запитань і завдань для самоперевірки учнями свого рівня засвоєних знань, умінь і навичок.

Зміст підручника — науково конкретний, відповідає психолого-віковим особливостям учнів, націлений на розвиток розумового потенціалу школярів шляхом цілеспрямованого формування в них правильної читачької діяльності. Вона забезпечується системою запитань і завдань, що вдосконалюють уміння прогнозувати певний розвиток подій, творчо інтерпретувати здобуту за допомогою читання інформацію, засвоюючи не тільки фактичний зміст літературного твору, а й також підтекст та ідейний задум (сміслові ядро).

Підручник націлює на колективне, групове, індивідуальне навчання, самонавчання, самоконтроль і самооцінювання, навчання в співпраці, коли вчитель і учні — рівноправні суб'єкти пізнавальної діяльності. Завдання підручника спонукають учнів займати активну позицію в процесі навчання, моделювати життєві ситуації.

Навчальний матеріал видання має яскраво виражену практичну спрямованість, завдання зорієнтовані на розвиток умінь і навичок учнів. Особливу увагу звернена на опрацювання художньо-зображувальних засобів літературних творів, ролі позасюжетних компонентів, що дає вчителю-словеснику можливість методично грамотно скерувати аналітичний розгляд мистецьких явищ. Таким чином, підручник «Українська література» накреслює маршрут подорожі у світ літератури, виховуючи свідомих читачів і громадян, які люблять і знають українську літературу, поважають вітчизняну й світову культуру, готові до здійснення спільних культурознавчих справ і завдань.

Підручник О.М. Авраменка заснований на принципах доступності, науковості й системності. У ньому гармонійно поєднуються як традиційні, вироблені кращими методистами попередніх поколінь підходи підручникотворення, так і новітні технології.

Суттєвою перевагою підручника є чітке й пропорційне дозування навчального матеріалу. Методичний апарат розроблено за рівнями — від репродуктивного (тестові завдання закритої форми) до творчого (завдання на моделювання). Кожна тема складається з трьох частин: короткі відомості про письменника; текст художнього твору; система завдань. У першій частині автор пропонує здебільшого невелику розповідь про цікавий епізод із життя письменника, адже в шостому класі, згідно з вимогами програми, учні ще не вивчають біографії митця. Художні тексти подекуди супроводжуються ілюстраціями (репродукції картин, скульптур, фотографії та ін.) й тлумаченням застарілих і діалектних слів. Рівноправні завдання покликані: з'ясувати, наскільки глибоко учні сприйняли художній матеріал; розвивати логічне й критичне мислення, емоційну сферу, текстотворчі вміння й навички, емоційно-ціннісне ставлення до вчинків героїв, проблеми морального вибору тощо.

Доповнюють методичний апарат підручника рубрики «До речі...» й «Зауважте!», у яких міститься додаткова пізнавальна й евристична інформація. Суттєвою перевагою цієї навчальної книжки є системна словникова робота, яку реалізовано через наскрізне завдання, й зноски-тлумачення слів із пасивного фонду лексики.

Перелік головних вимог щодо виконання письмових робіт і перевірки зошитів з української літератури, особливостей проведення уроків виразного читання, кількість, призначення та особливості оформлення зошитів з предмета містяться в методичному листі Міністерства від 21.08.2010 № 1/9-580. Там також подано зразок заповнення сторінки журналу з української літератури. Звертаємо увагу, що додатковий запис щодо теми над датами в журналі не робиться.